

Dopisy (každému) příteli

Sbírka jedenadvaceti textů LADISLAVA HEJDÁNKA, nazvaná **Dopisy příteli**, měla stejně jako její autor podivuhodný osud. Jednotlivé texty (vznikaly v průběhu roku 1977) byly bezprostředně po napsání strojopisně šířeny. Pronikly i do zahraničí, kde byly vysílány exilovými rozhlasovými stanicemi, v Itálii byly přeloženy a souborně vydány. Doma vyšly knižně jako samizdat, nynější vydání je jejich první českou tištěnou edicí.

Autor patří k neoriginálnějšímu českým myslitelům, tudíž se pro něho jako pro pedagoga brány univerzit otevřely až v roce 1990. Hejdánkovo jméno bylo spjato nejprve se studentským křesťanským hnutím, které po roce 1945 obnovilo svoji činnost jako Akademická YMCA. Po předchozí četbě Rádlů a Masaryků se tak přidružuje vliv J. L. Hromádky, ale i J. S. Trojana, Jana Patočky či Boženy Komárkové. Po skončení studií pracoval Ladislav Hejdánek v nejrůznějších manuálních profesích - od nočního hlídače po kopáče. V šedesátých letech se jeho činnost výrazně projevila na podobě časopisu Tvář, v letech normalizace se zapojil do opozičního hnutí, a to nejen jako spoluautor a jeden z mluvčích Charty 77, nýbrž především jako organizátor bytových seminářů a autor pozoruhodných esejů. Kromě **Dopisů příteli** v onom období vznikly texty o nepředmětném myšlení a meontologii jako filosofické disciplíně.

Dopisy příteli mají v rámci ostatních Hejdánkových prací (připomeňme alespoň nedávno vydaný sborník **Filosofie a víra** či eseje publikované časopisecky) výlučné postavení, jež je dáno zejména způsobem zpracování zvolených námětů. Hejdánek se v **Dopisech** zabývá výhradně tématy politickými, která jsou rozvíjena a řešena ve snaze reflektovat postavení člověka uprostřed totalitní společnosti, a to způsobem umožňujícím co nejširší diskusi o daných námětech, tj. ve formě srozumitelného dopisu. Celá sbírka je pak ohraničena dvěma okamžiky: na jejím začátku autor odmítá podpis svého fiktivního mladého přítele (a tedy „přítele“ velmi početného) pod Chartu, aby mu tak umožnil dokončit studia, poslední dopis začíná zjištěním, že přítel Chartu přeci jen podepsal - po rok trvající diskusi o rozličných námětech, jako je právo na práci, postavení církve ve společnosti či povaha lidských práv. Rok, který je s **Dopisy** spjat, je sice kon-

krtně označen (1977 - rok vzniku Charty jako prvního a na několik let též posledního pokusu o skupinový protest), nicméně jde též o zcela typický rok normalizačního Československa. Z tohoto důvodu je Hejdánkova kniha neocenitelným dokumentem o celém období - a to nejen „pro budoucího historika“, jak se domnívá Jan Šimsa v předmluvě. Hejdánek nikde nevyužívá statistických údajů, nýbrž uvádí výhradně případy svoje či ze svého okolí, a tím zaručuje dopisům značnou míru naléhavosti a aktuálnosti (srovnej s textem Jana Zábrany: *Millerova harlemská balada* a jak jsem ji překládal). Tak mohou přinést podněty a inspiraci i pro dnešního čtenáře, který žije v době, jež po pádu komunismu mnohde přinesla novou, nacionální a nacionalistickou totalitu či jen latentní projevy toho, co již Grillparzer v minulém století jednoznačně spojoval se zvířecostí.

Hejdánek v **Dopisech** anticipuje některá pozdější témata svého myšlení, jež následně rozvinul ve studiích časopiseckých. Jde zejména o otázku povahy lidských práv, kterou zde řeší v devatenáctém dopise i na několika dalších místech textu.

Dopisy příteli jsou knihou, jež svou povahou a dobou vzniku vybízí čtenáře k přemýšlení o tom - řečeno slovy Jana Šimsy v předmluvě -, *co zůstává živou myšlenkovou výzvou a co už odvál vichry a odplavily oblevy uplynulých patnácti let*. Toho „odvátého a odplaveného“ tam nalezneme překvapivě málo.

■ MAREK TARNOVSKÝ

(Ladislav Hejdánek: *Dopisy příteli*. Praha, Institut pro středoevropskou kulturu a politiku 1993, 134 stran.)

ře
U
a
ná
nel
do
hle
je
a z
uč
do
tiny
Eng
Coi
mei
okc
s j
Kd
uži
siti
do
zpt
tre
os
mu
ho
dá
zy
U
by
sh
ny
ve